

هفته‌نامه تحولات انرژی (۸۹)

معاونت پژوهش‌های زیربنایی و امور تولیدی
دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن

کد موضوعی: ۳۱۰
شماره مسلسل: ۱۴۴۱۲
شهریورماه ۱۳۹۴

به نام خدا

فهرست مطالب

- ۱..... قیمت‌های بین‌المللی نفت خام، گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی
- ۲..... مشارکت هند و ایران برای توسعه میدان گازی «فرزاد بی»
- ۳..... تولید نفت اوپک در بالاترین سطح
- ۴..... پیش‌بینی قیمت گاز توسط اداره اطلاعات انرژی آمریکا برای سال‌های ۲۰۱۵-۲۰۱۶
- ۵..... پرداخت ۱/۴ میلیارد دلار از بدهی نفتی هندی‌ها به ایران
- ۶..... برنامه یارگیری ایران در اوپک
- ۹..... سوئیس از قرارداد گازی با ایران کنار کشید

هفته‌نامه تحولات انرژی (۸۹)

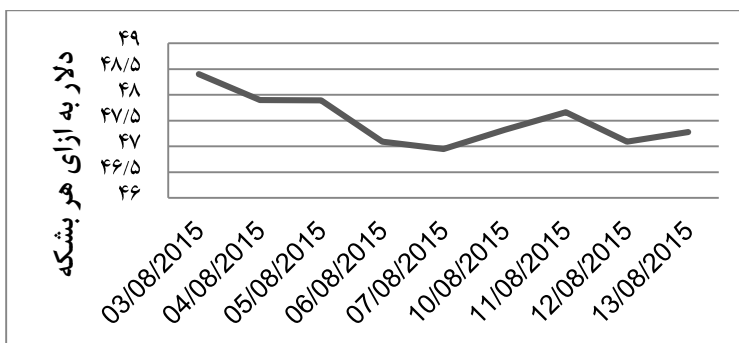
قیمت‌های بین‌المللی نفت خام، گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی

متوسط قیمت در دو هفته اول ماه آگوست ۲۰۱۵

عنوان	قیمت	واحد	بازار
نفت خام وست تگزاس	۴۲/۵۰	(دلار در بشکه)	نایمکس
نفت خام عمان	۴۴/۵۵	(دلار در بشکه)	بورس دویی
نفت خام برنت	۴۹/۰۳	(دلار در بشکه)	بورس لندن
نفت کوره ۱۸۰	۲۵۱/۹۲	(دلار به ازای تن متریک)	فوب خلیج فارس
نفتگاز	۵۴/۷۶	(دلار در بشکه)	فوب خلیج فارس
نفتا	۴۱۱/۰۹	(دلار به ازای تن متریک)	فوب خلیج فارس
بنزین سوپر	۴۶/۴۸	(سنت در لیتر)	فوب خلیج فارس
بنزین	۴۴/۶۴	(سنت در لیتر)	نایمکس
نفت حرارتی	۴۱/۲۱	(سنت در لیتر)	نایمکس
میعانات گازی پارس جنوبی	۴۸/۲۱	(دلار به ازای هر بشکه)	فوب آسیا
گاز طبیعی	۲۳/۱۷	(سنت در متر مکعب)	بورس لندن (ICE)

مأخذ: امور بین‌الملل شرکت ملی نفت ایران و www.bloomberg.com

نمودار ۱. میانگین بهای نفت اوپک در دو هفته اول ماه آگوست ۲۰۱۵

مأخذ: سایت اوپک.

مشارکت هند و ایران برای توسعه میدان گازی «فرزاد بی»^۱

بی. روی^۲، مدیر بخش توسعه تجارت در شرکت نفت هند اظهار داشت: یک هیئت هندی که هفته آخر ژوئیه به تهران سفر کرده بود، اعلام کرد که تهران در حال مطالعه روی یک قرار جدید مشارکت در تولید IPC^۳ است.

وی افزود: ایران از شرکت‌های هندی خواسته است که برنامه خود برای توسعه میدان گازی «فرزاد بی» را ارائه دهند. ایران پیش‌نویس مدل تازه قراردادهای نفتی خود را آماده کرده است و مدل تازه قرارداد نفتی ایران ترکیبی از قراردادهای مشارکت در تولید و خدمات فنی است.

یک کنسرسیوم هندی با مدیریت و هدایت شرکت او ان جی سی ویدش، بخش سرمایه‌گذاری خارجی شرکت ملی نفت و گاز هند (او ان جی سی) در سال ۲۰۰۸ میلادی میدان گازی «فرزاد بی» را در بلوک فراساحلی فارسی (بینالود) در خلیج فارس کشف کردند.

این کنسرسیوم که شرکت‌های اوپل ایندیا و ایندین اوپل نیز در آن حضور داشتند، هم‌اکنون خواستار دریافت قرارداد توسعه میدان گازی فرزاد بی هستند.

شرکت «اون ان جی سی ویدش» فعالیت اکتشافی این بلوک را با عنوان پیمانکار خدماتی انجام داد؛ قانون ایران به اکتشاف‌کننده اجازه مالکیت بر ذخایر را نمی‌دهد. براساس قرارداد پیشنهادی اولیه برای توسعه میدان گازی «فرزاد بی»، بازگشت سرمایه برای جذب سرمایه‌گذاری کافی نبود.

۱. خبرگزاری شانا.

۲. B.Roy

۳. Iran Petroleum Contract (IPC)

به دنبال لغو تحریم‌های ایران، مسیر برای مشارکت در پروژه‌های ایران فراهم می‌شود و بلوک فارسی با ۲۱/۶۸ تریلیون فوت مکعب ذخایر درجا شامل ۱۲/۸ تریلیون فوت مکعب گاز طبیعی و ۲۱۲ میلیون بشکه میعانات گازی قابل برداشت، برای مشارکت در توسعه پروژه جذابی خواهد بود.

منابع هندی پیش‌تر اعلام کرده بودند: براساس مدل تازه قراردادها، یک شرکت بین‌المللی نفتی می‌تواند در همه بخش‌های بالادستی، اکتشاف، توسعه و تولید مشارکت کند. به گفته این منابع در عین حال، این شرکت در مدیریت پروژه کمک خواهد کرد، اما مالکیت منابع را در اختیار نخواهد داشت و به محض آغاز تولید، به این شرکت سهمی از درآمد پروژه به صورت اقساط پرداخت خواهد شد.

تولید نفت اوپک در بالاترین سطح^۱

براساس سایت خبری تحلیلی پلانس، تولید نفت اوپک طی ماه جولای با ۱۲۰ هزار بشکه افزایش، به ۳۱/۴ میلیون بشکه در روز رسید. این میزان تولید در ماه گذشته، بالاترین سطح در سه سال گذشته بوده است. به طوری که این میزان به سطح تولید نفت در آگوست ۲۰۱۲ معادل ۳۱/۵۴ میلیون بشکه در روز نزدیک شده است. عربستان با افزایش ۱۰۰ هزار بشکه‌ای در روز طی ماه جولای به ۱۰/۴۵ میلیون بشکه تولید در روز رسید. این روند افزایش تولید در عربستان به نظر ادامه‌دار خواهد بود. البته در این بین تولید نفت لیبی که در ماه ژوئن ۴۱۱ هزار بشکه در روز بود در ماه جولای به دلیل مسائل فنی و

۱. "OPEC Production Hits Three Year High in July, no Signs of Slowing", Retrieved from <http://petroglobalnews.com/2015/08/opec-production-hits-three-year-high-in-july-no-signs-of-slowing/>

حملات نظامی به ۳۷۳ هزار بشکه در روز کاهش یافت.^۱

آنگولا با افزایش ۵۰ هزار بشکه‌ای در روز، در ماه گذشته تولید خود را به ۱/۱ میلیون بشکه در روز رساند، در حالی که امارات متحده عربی نیز با افزایش ۳۰ هزار بشکه‌ای در روز، تولید خود را به روزانه ۲/۸ میلیون بشکه رسانده است. ایران نیز ۲۰ هزار بشکه در روز افزایش تولید داشت و براساس آمار اوپک تولید نفت خود را به ۲/۸۶ میلیون بشکه در روز رساند. تولید الجزایر، نیجریه و لیبی در کل ۸۰ هزار بشکه در روز طی ماه گذشته کاهش داشته است. به گفته مارگارت مک کوئیل،^۲ خبرنگار ارشد پلاتس، تولید اوپک در حال حاضر در بالاترین سطح طی سه سال گذشته قرار دارد و اگر در این میان بر تولید نفت ایران پس از برداشته شدن تحریم‌ها افزوده شود و در صورت رخ ندادن حوادث پیش‌بینی نشده، افزایش تولید اوپک به زمان نیاز خواهد داشت.

پیش‌بینی قیمت گاز توسط اداره اطلاعات انرژی آمریکا برای سال‌های ۲۰۱۵-۲۰۱۶

براساس آخرین پیش‌بینی اداره اطلاعات انرژی آمریکا (EIA)، ذخیره گاز طبیعی موجود در آمریکا تا ۲۷ مارس ۲۰۱۵ (۷ فروردین‌ماه ۱۳۹۴) معادل ۱۴۶۱ میلیارد فوت مکعب بوده است که نسبت به سال گذشته ۷۵ درصد افزایش یافته، اما این میزان نسبت به سال‌های بین ۲۰۱۰-۲۰۱۴، معادل ۱۲ درصد کاهش یافته است. گاز طبیعی موجود تا

۱. Opec Monthly Oil Market Report, 11 August 2015, Retrieved from www.opec.org/opec_web/en/punlications

۲. Margaret Mc Quaile

۳. "Statement of Adam Sieminski Administrator US Energy Information Administration US Department of Energy before the Committee on Energy and Natural Resources United State Senate. April 16, 2015. Retrieved from www.eia.gov

پایان اکتبر سال جاری به ۳۷۸۱ میلیارد فوت مکعب می‌رسد و خالص تزریق گاز طبیعی به ۲۳۱۰ میلیارد فوت مکعب خواهد رسید. این میزان ۴۲۰ میلیارد فوت مکعب کمتر از تزریق خالص ثبت شده از مارس تا اکتبر سال گذشته است. انتظار می‌رود، قیمت گاز «هنری هاب» به‌طور میانگین در سال جاری به ۳/۰۷ میلیون دلار به‌ازای هر میلیون «بی تی یو» و در سال ۲۰۱۶ به ۳/۴۵ میلیون دلار به‌ازای هر میلیون «بی تی یو» برسد. سهم گاز طبیعی در تولید برق در سال جاری نسبت به سال گذشته افزایش چشمگیری یافته و علت آن پایین بودن قیمت گاز نسبت به زغال سنگ بوده است.^۱

پرداخت ۱/۴ میلیارد دلار از بدهی نفتی هندی‌ها به ایران^۲

منابع آگاه خبر داده‌اند که پالایشگاه‌های هندی ۱/۴ میلیارد دلار از بدهی‌های نفتی خود به ایران را پرداخت می‌کنند؛ این نخستین نشانه‌های توافق هسته‌ای ماه گذشته است که به آزاد شدن دارایی‌های بلوکه شده ایران کمک می‌کند.

توافق هسته‌ای میان ایران و ۶ قدرت جهانی ۱۴ ژوئیه حاصل شد و انتظار می‌رود که با تأیید پایبندی ایران به تعهداتش از سوی بازرسان آژانس بین‌المللی انرژی، این توافق در پایان سال جاری اجرا شود.

«راژیو مهریشی»، قائم مقام وزیر دارایی هند از پالایشگاه‌های کشورش درخواست کرده تا بخشی از بدهی‌های‌شان به ایران را در دو مرحله ۷۰۰ میلیون دلاری پرداخت کنند.

این مقام دولت هند ماه گذشته در رأس هیئتی بلندپایه برای گفتگو در خصوص نحوه

۱. براساس آمار سال ۲۰۱۵ بریتیش پترولیوم BP، میانگین قیمت زغال سنگ (شاخص اسپات ذغال آپاچی، آمریکای مرکزی) در سال ۲۰۱۴ معادل ۶۹ دلار به ازای هر تن بوده است.

۲. خبرگزاری ایسنا.

پرداخت بدهی‌های نفتی هند به ایران سفر کرد. زمان پرداخت این بدهی‌ها دقیقاً مشخص نیست؛ زیرا وزارت دارایی هند منتظر اقدام دفتر کنترل دارایی‌های خارجی وزارت خزانه‌داری آمریکا در این رابطه است.

البته وزارت دارایی هند هنوز واکنشی در جهت تأیید یا تکذیب این خبر نشان نداده است. پرداخت‌های هند با ارزهای مختلف و در مراحل ابتدایی از طریق بانک مرکزی این کشور انجام خواهد شد. در نهایت امر نیز ایران طلب خود را به صورت درهم از بانک مرکزی امارات متحده عربی دریافت می‌کند.

هند پس از چین، دومین مشتری بزرگ نفت ایران به حساب می‌آید. با وجود این، هند پس از اعمال تحریم‌ها علیه ایران میزان خرید نفت از ایران را کاهش داد.

بنابه گزارش رویترز، با حصول توافق هسته‌ای موقت در نوامبر ۲۰۱۳ بخشی از دارایی‌های بلوکه شده ایران توسط کشورهای آسیایی به‌ویژه هند آزاد شد.

شرکت‌های هندی ۴۵ درصد از پول نفت خریداری شده از ایران را به صورت روپیه در یک بانک دولتی هندوستان گذاشته‌اند که ایران می‌تواند برای خرید مواد غذایی و دارو از آنها استفاده کند. ایران حدود ۲/۶۲ میلیارد دلار در حساب خود در بانک «یوسی او» دارد.

برنامه یارگیری ایران در اوپک^۱

سیدمحمدعلی خطیبی، نماینده سابق ایران در اوپک با اشاره به ضرورت آغاز یارگیری ایران در اوپک خواستار استفاده از ظرفیت سیاسی و دیپلماسی ریاست‌جمهوری برای بالا

۱. خبرگزاری مهر.

بردن قدرت چانه‌زنی کشورمان در بازار نفت در دوران پساتحریم شد.

وی در تشریح مهمترین برنامه‌های ایران برای بازپس‌گیری سهم خود در بازار نفت در دوران پسا تحریم، گفت: گسترش دیپلماسی و آغاز مذاکرات با مشتریان سنتی به منظور بازاریابی و امضای قراردادهای جدید فروش نفت باید یکی از مهمترین برنامه‌های ایران برای افزایش صادرات نفت در دوران پسا تحریم باشد.

نماینده سابق ایران در اوپک با اعلام اینکه در گام اول باید افزایش فروش و صادرات نفت خام ایران به ۵ مشتری سنتی شامل کشورهای هند، چین، کره جنوبی، ژاپن و ترکیه افزایش یابد، تصریح کرد: در طول دوران تحریم حجم فروش و صادرات نفت خام ایران به این پنج کشور بین ۱۰ تا ۳۰ درصد با کاهش روبرو شده است.

مدیر سابق امور بین‌الملل شرکت ملی نفت ایران با یادآوری اینکه باید حجم فروش نفت ایران به این ۵ کشور به سطح پیش از اعمال تحریم‌ها بازگردد، اظهار داشت: علاوه بر این، مذاکرات با برخی از کشورها که در دوران قبل از تحریم خریدار نفت ایران بودند همچون آفریقای جنوبی، سریلانکا و کشورهای اروپایی باید آغاز شود.

این کارشناس اقتصاد انرژی در ادامه با اشاره به آشفته بازار فعلی قیمت نفت خام و پیشی گرفتن عرضه از تقاضا، اظهارداشت: ایران به تنهایی نمی‌تواند با وضعیت فعلی بازار نفت خام را سر و سامان بدهد و باید از ظرفیت سازمان بزرگ بین‌المللی همچون اوپک و آژانس بین‌المللی انرژی استفاده کند.

وی با اشاره به ضرورت به‌کارگیری دیپلماسی فعال انرژی ایران در این سازمان جهانی انرژی و نفت، تأکید کرد: سازمان اوپک در طول تاریخ بیش از ۵۰ ساله خود تاکنون سه شوک قیمت نفت خام را تجربه کرده و در نهایت ثبات قیمتی به بازار بازگشته است.

خطیبی در مورد اینکه ارائه تخفیف در فروش نفت می‌تواند راهکار مناسبی برای جذب مشتریان در بازار باشد، اظهار داشت: شرکت ملی نفت ایران به‌طور ماهیانه قیمت‌های رسمی نفت خام خود را ارائه می‌کند و قطعاً ارائه تخفیف نمی‌تواند در بلندمدت منجر به جذب حداکثری مشتریان برای نفت خام صادراتی ایران باشد.

نماینده سابق ایران در اوپک با بیان اینکه ایران باید در اوپک از ظرفیت هم‌پیمانان و کشورهای دوست خود حداکثر استفاده را بکند، گفت: برخی از کشورهای عضو اوپک دارای سطح روابط بسیار بالا و مطلوب سیاسی و اقتصادی با ایران هستند که باید از این ظرفیت‌ها استفاده مطلوب کرد.

این کارشناس بازار جهانی نفت با اعلام اینکه ایران باید یارگیری را در اوپک آغاز کند، تصریح کرد: با یارگیری و ایجاد گروه حداکثری در اوپک می‌تواند فضا را برای بازگشت نفت خام کشور به بازار جهانی فراهم کرد.

وی با تأکید بر اینکه در طول تاریخ کشورهایی همچون عراق، کویت و حتی لیبی به‌دلایل مختلف بارها از بازار نفت خارج شده‌اند، اظهار داشت: در این بین اوپک شرایطی را فراهم کرد و در نهایت نفت خام این کشورها بار دیگر به بازار نفت بازگشت.

مدیر سابق امور بین‌الملل شرکت ملی نفت ایران با یادآوری اینکه در ایجاد یک همگرایی در اوپک حتی باید از ظرفیت و قدرت بالای دیپلماسی بین رؤسای جمهور دو کشور هم استفاده کرد، تأکید کرد: به‌منظور سر و سامان دادن بازار نفت و بازگشت نفت خام ایران به بازار باید وزارت نفت از ظرفیت‌های بالای دیپلماسی ریاست جمهوری هم استفاده کند و دیدار و گفتگوهای رئیس‌جمهور با دیگر سران کشورها می‌تواند گره‌گشای بسیاری از مشکلات باشد.

خطیبی در پایان با بیان اینکه شرایط فعلی بازار و نوسان شدید قیمت نفت حتی در

بلندمدت امنیت عرضه و تقاضای طلای سیاه را به خطر خواهد انداخت، خاطرنشان کرد: با وجود این، یک دیپلماسی فعال و حساب شده می‌تواند زمینه را برای بازگشت بشکته‌های نفت خام ایران به بازار جهانی در دوران پساتحریم فراهم کند.

سوئیس از قرارداد گازی با ایران کنار کشید^۱

برخی از رسانه‌های خارجی به نقل از شرکت سوئیسی آکسپو، اعلام کردند این شرکت دیگر برای تأمین نیاز خود روی گاز ایران حساب نمی‌کند و تمام گاز خود را از آذربایجان تأمین خواهد کرد.

آکسپو در راستای لغو قرار داد منعقد شده با ایران نیز سهمی ۵ درصدی را در پروژه خط لوله ترانس آدریاتیک خریداری کرد که براساس پیش‌بینی‌ها در سال ۲۰۲۰ انتقال گاز آذربایجان را به این کشور آغاز خواهد کرد.

بنابه گفته سخنگوی این شرکت، در حال حاضر این شرکت برای تمام ظرفیت مورد نیاز گاز خود با آذربایجان قرارداد بسته است و دیگر نیازی به گاز ایران برای تأمین نیاز خود ندارد.

اوایل سال ۲۰۰۸ میلادی بود که شرکت EGL سوئیس، قراردادی را برای دریافت سالیانه ۵/۵ میلیارد مترمکعب گاز به مدت ۲۵ سال با مسئولان وقت شرکت ملی گاز ایران به امضا رسانید.

در آن زمان مسئولان شرکت ملی گاز ایران اعلام کرده بودند قصد دارند علاوه بر سوئیس، گاز ایران را نیز به یونان و ایتالیا نیز انتقال دهند و به همین دلیل به دنبال احداث

۱. خبرگزاری فارس.

مسیره‌های جدید صادرات گاز به اروپا بودند.

پس از آنکه در سال‌های ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱ نفت و گاز ایران مورد تحریم اتحادیه اروپا قرار گرفت، مشکلاتی بر مسیر صادرات گاز ایران به اروپا ایجاد شد به طوری که به نظر می‌رسید ممکن است صادرات گاز ایران به اروپا به طور کلی متوقف شود، اما همواره از گوشه و کنار وزارت نفت خبرهایی از پابرجا بودن قرارداد صادرات گاز ایران به سوئیس به گوش می‌رسید.

در اردیبهشت‌ماه سال جاری هیئت اقتصادی سوئیس به رهبری سفیر سابق این کشور در ایران برای انجام مذاکرات به تهران سفر کردند.

یکی از محورهای مذاکره این هیئت اقتصادی با مسئولان ایرانی، صادرات گاز به این کشور بود به طوری که یک منبع آگاه اظهار داشته بود «بسته پیشنهادی ایران برای انتقال گاز به سوئیس با سرمایه‌گذاری این کشور آماده شده است و قرار است به هیئت تجاری سوئیس تحویل داده شود».

پس از رفت و آمد هیئت اقتصادی سوئیس و چند کشور اروپایی به ایران، وزیر نفت در اولین نشست خبری خود در جمع خبرنگاران اعلام کرد اروپایی‌ها به دنبال مفت‌خری گاز ایران هستند.

این صحبت وزیر نفت کافی بود که دیگر مسئولان صنعت نفت نسبت به صادرات گاز ایران به اروپا واکنش نشان داده و اعلام کنند صادرات گاز ایران از طریق خط لوله به اروپا صرفه اقتصادی ندارد.

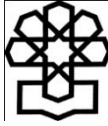
در همین مورد سیدمحسن قمصری، مدیر امور بین‌الملل شرکت ملی نفت ایران تصریح کرده، اولویت ایران برای صادرات گاز کشورهای همسایه است و اگر قرار باشد گاز ایران به اروپا صادر شود باید به دنبال صادرات گاز از طریق آل ان جی باشیم، زیرا صادرات

گاز به اروپا از طریق خط لوله صرفه اقتصادی ندارد.

با کنار کشیدن سوئیس از واردات گاز از ایران به نظر می‌رسد یونان و ایتالیا نیز از جمله دیگر کشورهای اروپایی هستند، که علیرغم مذاکرات صورت گرفته، گاز مورد نیاز خود را از ایران وارد نخواهند کرد.

زیرا پس از صحبت‌های وزیر و مسئولان صنعت نفت ایران برخی از مقامات یونانی و ایتالیایی اعلام کردند واردات گاز از ایران دشوارتر از آنچه تصور می‌شد، است.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۴۴۱۲

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: هفته‌نامه تحولات انرژی (۸۹)

نام دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن (گروه انرژی)

تهیه و تدوین: زهرا جعفری

ناظران علمی: هوشنگ محمدی، فریدون اسعدی

متقاضی: کمیسیون انرژی

مسئولیت صحت و سقم مطالب گردآوری شده به لحاظ علمی، حقوقی، انتقال آراء
و نظرات ارائه شده به عهده منابع و سایت‌های مرجع است.

واژه‌های کلیدی: —

تاریخ انتشار: ۱۳۹۴/۶/۴